

Vláda projednává návrh zákona o nemocenském pojištění

Legislativní rada vlády projednává v současné době návrh nového zákona o nemocenském pojištění, který vládě odeslal v lednu 2005 ministr práce a sociálních věcí Zdeněk Škromach. V průběhu dubna by měl novou právní úpravu projednat kabinet. **Platit by měla od 1. 1. 2006.**

Úkol připravit nový zákon o nemocenském pojištění vyplývá z Programového prohlášení vlády. Při jeho přípravě vycházelo Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) i z koncepce reformy veřejných financí.

V rámci této koncepce přijala vláda významné parametrické změny v systému nemocenského pojištění, a to od **1. 1. 2004**. Tato opatření snížila zejména výši nemocenského, což přineslo i snížení počtu praceneschopných.

Jednalo se o prodloužení rozhodného období, z něhož se vypočítávají dávky, ze 3 měsíců na dvanáct, o snížení procentní sazby pro výpočet nemocenského v prvních třech dnech trvání pracovní neschopnosti z 50 % na 25 %, o pozastavení zvyšování redukčních hranic a o redukci příjmů na 90 % do první redukční hranice v období prvních 14 kalendářních dnů trvání pracovní neschopnosti a potřeby ošetřování člena rodiny. Vývoj příjmů a výdajů nemocenského pojištění za minulý rok ukázal, že **tato opatření přispěla k tomu, že se celý systém vrátil do přebytku, ve kterém byl až do roku 2000.**

Nová právní úprava v oblasti nemocenského pojištění je velmi potřebná. Současný systém je nevyhovující. Příjmová solidarita je příliš vysoká. Systém nemá dostatečné mechanismy, které by bránily jeho zneužívání, a je velmi nákladný. Nový zákon o nemocenském pojištění se snaží vypořádat i s negativními vlivy na vývoj pracovní neschopnosti, jejichž příčiny jsou mimo systém nemocenského pojištění (například organizace a financování zdravotnictví, problémy na trhu práce a systém sociálních dávek). **Dosavadní systém málo přispívá k platnosti zásady, že práce se musí vyplatit. A to i přes změny, které platí od 1. ledna 2004.**

Cílem nového zákona o nemocenském pojištění je zefektivnit celý systém nemocenského a omezit jeho zneužívání. Návrh obsahuje řadu potřebných opatření, týkajících se jak zaměstnanců, tak lékařů, zaměstnavatelů i nositelů nemocenského pojištění. MPSV počítá s tím, že tyto změny povedou k dalšímu snížení pracovní neschopnosti.

Hlavními principy nové právní úpravy jsou:

- **jednotnost systému** (bude jednotný pro všechny pojištěné osoby – zaměstnance, příslušníky ozbrojených sborů i pro OSVČ),
- **zvýšení spravedlnosti** (do výše nemocenského se více promítne výše příjmu),

- **účinnější prostředky proti zneužívání** (bude lépe upraveno posuzování a uznávání pracovní neschopnosti, budou zavedeny vysoké pokuty za neplnění povinností a bude možno i odejmout oprávnění k uznávání pracovní neschopnosti),

- **system bude finančně vyrovnaný a bude snížen jeho podíl na veřejných financích** (bude finančně neutrální a neměl by zatěžovat státní rozpočet – vybere se tolik, kolik se vyplatí na nemocenských dávkách a kolik činí správní výdaje potřebné k provádění nemocenského pojištění),

- **zajistí dodržení mezinárodních závazků.**

Základní navrhované změny:

Léčebný režim – bude přesněji definován a budou zpřísněny sankce za jeho porušování praceneschopnými. Zároveň budou přesněji definovány povinnosti zdravotnických zařízení a zavedeny sankce za jejich porušování.

Náhrada mzdy – namísto nemocenského bude po dobu prvních 14 kalendářních dnů pracovní neschopnosti poskytovat zaměstnavatel náhradu mzdy. Tu dostane nemocný za pracovní dny a v procentní výši tak, aby v průměru odpovídala dosavadnímu příjmu z nemocenského. Za první tři pracovní dny bude ve snížené výměře. **MPSV navrhuje 35 % z vyměřovacího denního základu oproti současným 25 %.** Poskytování náhrady mzdy za určitou dobu trvání pracovní neschopnosti je v zahraničí obvyklé - ve 20 státech EU zaměstnavatelé poskytují takovou náhradu mzdy. Náhrada mzdy nebude zdaněna a ani z ní nebude placeno pojistné. Zaměstnavatel bude moci zaměstnanci zvýšit náhradu mzdy i nad rámec zákonného minima. Toto zvýšení bude také osvobozeno od zdanění a placení pojistného. Důvodem navrhované změny je snaha zamezit zneužívání systému jak ze strany zaměstnanců, tak i zaměstnavatelů a více zapojit zaměstnavatele do systému nemocenského pojištění s tím, aby pro své zaměstnance systematicky vytvářeli zdravé pracovní podmínky.

Pro **organizace zaměstnávající zdravotně postižené** navrhuje MPSV speciální řešení – polovina výdajů spojených s úhradou náhrady mzdy za dobu pracovní neschopnosti zaměstnanců zdravotně postižených bude uhrazena ze státního rozpočtu.

Pojistné bude sníženo. Část pojistného, kterou za zaměstnance odvádí na nemocenské pojištění zaměstnavatel, bude **snížena ze současných 3,3 % na 1,4 %.** To bude znamenat podstatné snížení nákladů práce pro zaměstnavatele, jehož zaměstnanci mají průměrnou nebo nižší než průměrnou nemocnost. U průměrného zaměstnavatele se z poloviny částky, kterou neodvede na pojistném z důvodu nižší sazby, uhradí náhrady mzdy za dobu pracovní neschopnosti a téměř stejnou částku ušetří.

Nemocenské bude náležet od 15. kalendářního dne nemoci, a to za kalendářní dny. Zůstane zachován systém redukčních pásem pro zápočet výdělku, z něhož bude Česká správa sociálního zabezpečení nemocenské počítat, ale místo současných dvou hranic (480 Kč a 690 Kč) pro redukci denního vyměřovacího základu budou redukční hranice tři. Jejich výše se bude odvozovat od průměrné mzdy. Příjem bude započítáván z 90 % do částky odpovídající průměrné mzdě v národním hospodářství, ze 60 % v pásmu mezi 1–1,5násobkem průměrné mzdy v národním hospodářství a ze 30 % v pásmu mezi 1,5-3násobkem této mzdy. Procentní sazba pro výpočet nemocenského bude činit 65 %. U všech nemocenských dávek tak bude posílena vazba mezi zaplaceným pojistným a výší dávek a zajištěno jejich zvyšování v souladu s mzdovým vývojem.

Nový zákon zároveň ruší zvýhodnění při souběžných pracovních poměrech.

Kateřina Beránková, tisková mluvčí MPSV

Ministerstvo práce a sociálních věcí, Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

Kateřina Beránková, tisková mluvčí MPSV, tel.: 221 922 359, e-mail: katerina.berankova@mpsv.cz

Vladimír Hrubý, vedoucí tiskového oddělení, tel.: 221 922 503, e-mail: vladimir.hruby@mpsv.cz

www.mpsv.cz, www.noviny-mpsv.cz

Ministerstvo práce a sociálních věcí vzniklo v roce 1990. Do jeho kompetence spadá sociální politika (problematika zdravotně postižených, sociální služby, sociální dávky, rodinná politika apod.), sociální pojištění (důchody, nemocenské, apod.), oblast zaměstnanosti (trh práce, podpora zaměstnanosti, zahraniční zaměstnanost apod.), pracovněprávní legislativa, bezpečnost a ochrana zdraví při práci, rovnost žen a mužů, migrace a integrace cizinců, oblast čerpání finanční pomoci z ESF, atd. V resortu pracuje přibližně 15 000 zaměstnanců. Mezi organizace, které MPSV metodicky řídí, patří úřady práce, Česká správa sociálního zabezpečení, Český úřad bezpečnosti práce, inspektoráty bezpečnosti práce, Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí. MPSV přímo spravuje pět ústavů sociální péče - DÚSP Tlaskov, ÚSP Zbůch, ÚSP Brno-Chrlice, ÚSP Brno-Královo Pole a ÚSP Hrabyně. Mezi příspěvkové organizace v resortu patří Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, Institut výchovy bezpečnosti práce a Výzkumný ústav bezpečnosti práce.